

ЗБЕРІГАЮЧИ ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ

Закарпатська обласна дитяча лікарня, яка знаходиться в Мукачеві, відома далеко за межами краю завдяки тісній співпраці з багатьма міжнародними благодійними організаціями та провідними медичними спеціалістами світу. З ініціативи головного лікаря Єлисавети Біров у цьому медичному закладі впроваджено три європейські проекти транскордонного співробітництва, які дали можливість підняти надання медичної допомоги дітям на новий якісний рівень

РУКА, ЩО КОЛИХАЄ КОЛИСКУ

Посол Євросоюзу Жозе Мануель Пінту Тейшейра та представники посольств 10 європейських країн, які побували в Закарпатській обласній дитячій лікарні після завершення першого проекту, присвяченого реабілітації дітей із порушеннями ЦНС, високо оцінили професійний рівень українських лікарів і матеріально-технічну базу медичного закладу.

Нині в Мукачевому впроваджуються ще два європейські проекти, в яких з українського й угорського боку беруть участь по два партнери зі схожими проблемами й однією метою. Так, партнером Закарпатської обласної дитячої лікарні у проекті «Європейська колиска» стала лікарня угорського міста Кішвард. Спільна проблема — дитяча смертність та інвалідність у ранньому віці, рівень яких у вибраних регіонах був вищим за середній в Україні та Угорщині.

Окрім того, більшої актуальності цей проект набув після змін в українському законодавстві термінів реєстрації живонародженої дитини — із 1000 г і 28 тижнів гестації на 500 г і 22 тижні гестації відповідно до європейських норм. Мета проекту — зберегти дитині життя та забезпечити його подальшу якість.

За словами Єлисавети Біров, проект «Європейська колиска» передбачає не лише забезпечення лікарень обладнанням, хоча саме на устаткування виділяється найбільше коштів. Без висококваліфікованого персоналу навіть дороге новітнє обладнання нічого не варте. Саме тому в рамках проекту на бази

Єлисавета Біров

Закарпатської обласної дитячої лікарні відбувається циклове навчання лікарів-реаніматологів і неонатологів, які працюють у районах. Для фахівців цих спеціальностей підготовлено практичні рекомендації щодо догляду за новонародженими і надання їм першої допомоги на місці ще до транспортування до обласної лікарні.

Аркадій Ольчедаївський, завідувач відділення анестезіології та інтенсивної терапії для новонароджених, зазначає, що, як і партнери з лікарні міста Кішвард в Угорщині, у рамках проекту «Європейська колиска» Закарпатська обласна дитяча лікарня отримала від ЄС 12 поліфункціональних моніторів, центральний сервер яких акумулює всі основні показники життєдіяльності маленьких пацієнтів (артеріальний тиск, температура тіла, частота серцевих скорочень) і мережею Wi-Fi передає їх в ординаторську, а також спеціальну систему відеоспостереження (відеокамери високої роздільної здатності), що встановлена біля реанімаційних

Аркадій Ольчедаївський

ліжок. Дані системи теж передаються в ординаторську та зберігаються в пам'яті комп'ютера впродовж трьох тижнів.

Таке обладнання, за словами Аркадія Володимировича, істотно підвищило рівень надання медичної допомоги немовлятам. Загалом, рівень здоров'я закарпатців із року в рік знижується, тому в новонароджених реєструється чимало патологій. Часто на світ з'являються глибоко недоношені діти. Зростає кількість різноманітних уроджених вад розвитку, що потребують оперативного втручання на черевній порожнині, органах грудної клітки, серці. Збільшується кількість уражень центральної нервової системи, гіпоксій. Особливо це стосується представників національних меншин, які компактно проживають на Закарпатті та традиційно народжують по 8–10 дітей.

За статистику, серед пацієнтів реанімаційного відділення малюки з гіпоксіями становлять 40%, із вродженими вадами розвитку — близько 15%, із внутрішньоутробними інфекціями — 12–15%. За минулий рік через реанімаційне відділення Закарпатської обласної дитячої лікарні, розраховане на 12 ліжок, пройшло понад 480 дітей.

Максимально недоношена дитина, яку вдалося виходити мукачівським лікарям, мала при народженні вагу 580 г.

Надання медичної допомоги недоношеним новонародженим потребує особливих умов. Оскільки в таких дітей дуже вразлива нервова система, яскраве світло та гучні звуки можуть спричиняти різні небажані ускладнення. Ось чому нове дихальне обладнання, яке працює від стисненого

повітря або стисненого кисню, встановлене таким чином, аби функціонувати безшумно. Це стало можливим завдяки фінансовій допомозі облдержадміністрації, коли два роки тому в напівпідвальному приміщенні під реанімацією встановили прилади з генераторії кисню та повітряний компресор.

У Закарпатській обласній дитячій лікарні проводяться всі види названих операцій, окрім серцевих. Малеча, якій необхідна операція на серці, власним лікарняним транспортом доправляється до столиці.

УГОРСЬКІ ХІРУРГИ — ЗАКАРПАТСЬКИМ ДІТЯМ

Роман Юрса, лікар-хірург дитячого хірургічного відділення, зазначив, що співпраця українських та угорських фахівців розпочалася у 2006 р. з ініціативи Іштвана Сіладі — американського священика, угорця за походженням, голови благодійної організації SARA та отця-реформатора. Власне, багато прихильників цієї церкви проживають в Угорщині й на Закарпатті. І якраз отець Іштван, образно кажучи, перекинув місточок між університетською клінікою міста Пейч (Угорщина) та Закарпатською обласною дитячою лікарнею.

Угорських медиків зацікавив один із напрямків дитячої хірургії, а саме — щелепно-лицьовий, адже багато малих закарпатців, народжених із розщепленою губою чи розщепленим піднебінням, потребували їхньої допомоги. За статистикою, на Закарпатті кожного року з'являються на світ 15–20 дітей із «заячою губою» і «вовчою пащею».

Як пояснює Роман Романович, розщеплення губи або піднебіння — це неповне зрощення шкіри,

Роман Юрса

ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРОЕКТИ ЗБЕРІГАЮТЬ ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я УКРАЇНСЬКИМ ДІТЯМ

м'язів і кісток, що відбувається в період ембріонального розвитку дитини. Причини виникнення розщеплення верхньої губи й піднебіння достеменно невідомі. У деяких дітей, які народилися з такими дефектами, ці аномалії і раніше спостерігалися в сім'ї, а в інших родинах нічого подібного не було. Проте, за спостереженнями мукачівських хірургів, частіше такі патології виявляють у соціально неблагонадійних родинах. Ці дефекти майже завжди очевидні при народженні, а на УЗД діагностуються вже на третьому тижні внутрішньоутробного розвитку плода. Іноді часткове розщеплення піднебінної зав'язки (м'якої задньої частини піднебіння) виявляється в пізньому дитинстві.

Розщеплена верхня губа сама по собі або разом із розщепленим піднебінням зустрічається переважно у хлопчиків. На кожну тисячу новонароджених припадає одне немовля з такою патологією. Розщеплене піднебіння як окрема патологія зустрічається переважно в дівчаток: на 2500 новонароджених припадає один із такою аномалією розвитку. Розщеплення верхньої губи й піднебіння іноді поєднується з іншими вродженими дефектами. У дітей із вродженими розщепленнями, особливо з «вовчою пащею», можуть спостерігатися аномалії розвитку зубів. Як розщеплена губа, так і розщеплене піднебіння заважають виконанню природних функцій організму, оскільки рот має бути закритим і порожнім, щоб дитина могла нормально говорити, пити й жувати.

Розщеплення верхньої губи та піднебіння ліквідуються лише хірургічним шляхом. Після хірургічного втручання замість розщепленої губи залишається невеликий шрам на верхній губі, мовлення не порушується. У прооперованих із приводу розщеплення піднебіння, як правило, спостерігається порушення мовлення, хоча понад 80% дітей із відновленим піднебінням домагаються нормального розвитку.

Отже, спершу на двотижнєве стажування до університетської клініки міста Пейч поїхали хірурги Закарпатської обласної дитячої лікарні. Потім до Мукачевого приїздив угорський доктор Оттила Ваштіан, а згодом до нього приєднався Акош Кішш, завідувач дитячого хірургічного відділення лікарні в місті Мішкольць, надзвичайно талановитий і досвідчений хірург, який свого часу стажувався в багатьох провідних клініках світу. Доктор Кішш довго очолював Асоціацію дитячих хірургів Угорщини та був головним республіканським дитячим хірургом. Він охоче передає свій досвід і уміння мукачівським хірургам.

А згодом трапилася ще одна неочікувана історія. Дві американки, емігрантки з Угорщини, побачивши телепрограму про українсько-угорську співпрацю на телеканалі «Тиса», що, виявляється, транслюють в Америці, пожертвували кошти, на які доктор Кішш придбав для Закарпатської обласної дитячої лікарні частину необхідних інструментів і коагулятори. Тепер раз на півроку угорські фахівці разом з українськими колегами оперують дітей із «заячою губою» та «вовчою пащею» в Мукачевому, привозять із собою інструменти, лікарські препарати та підвищують професійну майстерність українських лікарів.

Лариса Дедишина